

ВЪРА и ДЪЛО

Бюлетин на II Каварненска енория на храм „Св. вмчк Георги“

брой 4 (48), година X, август 2024 г.

Раздава се даром

Основан е през м. декември 1940 г.

ЧЕТВЪРТИЯТ БЪЛГАРСКИ ПАТРИАРХ – МЕЖДУ ЖИТЕЙСКИЯ ИЗБОР И ЖРЕБИЯ НА СЪДБАТА

Късно вечерта в сряда на 13 март т.г. болнавият от дълго време Български патриарх Неофит предаде Богу дух. Почина сам-самичък в болничната си стая и в пълно мълчание със самия себе си се пресели в отвъдното. В такова мълчание, в каквото впрочем един монах следва постоянно да пребивава, за да чуе шепота на Бога. Така почина дядо Неофит, безмълвно; така стана и с патриарх Максим. И двамата си отидоха от този свят в своето мълчание, уединени в безмълвие при срещата си със Създателя на живота. Бог да ги прости, помилва и настани в Неговото царство!

Истината като действителност между субективното мнение и обективната критика

Изписаха се купичка думи за отишлите си първоиерарси на отечествената ни Църква – за академика патриарх Кирил (1901-1971), за аскета патриарх Максим (1914-2012) и накрая за патриарх Неофит (1945-2024), с чийто ангелски глас подтикваше към сърдечна молитва. Именно с тези кратки определения ще бъдат запомнени, и засега това е достатъчно. Но не защото няма какво още да се каже за пастирското им служение, напротив. Струва ми се, че трябва да мине достатъчно дълго време, за да може оценката за тях да бъде обективна, а не субективна. Защото, както казва отец-професор Георги Флоровски, именно дистанцията от време способства т.нар. „исторически прочит“ на дадено събитие или личност да бъде обективен. Иначе казано, с всяка изминала година се премахва слой по слой от субективните наслования от истината такава, каквата е в своята обективна пълнота. И ако с това мнение отец Флоровски визира дейността на църковния историк, имайки предвид изследователските предизвикателства, с които се сблъсква – на този въпрос той се спира в публикацията си „Затрудненията на християнина историк“ от 1959 г., с основание същото се отнася и за всеки исторически прочит на близкото минало. В случая и със сегашните опити за реконструиране дейността на покойните патриарси Кирил, Максим и Неофит със сигурност ще бъдат прибързано преценени, субективно представени и погрешно разбрани. Ето защо дистанцията от време е толкова нужна за истината.

Воден от споменатата мисъл, по същество твърдение, на отец Флоровски, вниманието ще насоча към познатите ни

безспорни факти около личността на четвъртия Български патриарх Даниил. Искам още тук да отбележа, че думите ми за него ще бъдат основани на обективния прочит на тези факти, макар споменатата „дистанция от време“ да не е така достатъчна, за да бъде прочитът наистина обективен. И още нещо, в следващите редове няма да засягам онези злободневни изказвания по адрес на патриарх Даниил, които целят да дискредитират освен неговата дейност като епархийски владика на Видинска св. митрополия, но и сега като първоиерарх на отечествената ни Църква, при това в самото начало на неговото патриаршеско служение. Защото последното рущи обществено доверие в Църквата ни, от една страна, и от друга – накърнява достойнството на нейния председател. В крайна сметка новият Български патриарх е уставно избран на 30 юни 2024 г. за глава на Българската православна църква и той е Видинският митрополит Даниил. Приемаме или не, това е положението.

† ДАНИИЛ
ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И
МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

Църквата между компроматната война и компромисната участ

Наистина, напрежението около подготовката за избора на новия Български патриарх протече изключително високо. Обществото ни подобно на политическите си пристрастия, особено силно изявило се с протестите от лятото на 2021 г. на жълтите павета, та до ден днешен, се раздели и по оста „Кремъл-Константинопол“ (Кирил-Вартоломей) с оглед на геополитическата ориентация дали към Москва или към Брюксел. Руско-украинският военен конфликт, започнал от началото на 2022 г., разклати учението за единството и съборността на Църквата, така както гласи деветият член от Символа на вярата, и породил чувство на разделение в самото Православие. Последното не е пресилено твърдение, казано ей така, а е ужасяваща истина и жестока равностетка пред какво е изправена Църквата – пред опустошение. Да, наясно сме от Писанието, че тя ще пребъде до свършека на света, за което ни уверява Месията Христос (вж. Мат. 16:18), но случващите се критични за нея събития ни карат с тревога да се запитаме: дали земната (воюваща) Църква (ще) е като небесната (гържествуваща), или воюващата ще направи така, че представата ни за гържествуващата да избледнее; дали едната ще се противопос-

тави на другата и това да доведе до краха на вярата в нея? Отговорът хич не ми се ще да бъде тривиално аргументиран в полето на богословската мисъл – богоносните отци са я опазили, а и онези, на които им предстои да се осветят в светост, също ще продължат това дело (срв. Отг. 6:11). Това означава, че този проблем не се състои в богословското (пре)осмисляне на понятието „Църква“ откъм същност и значение, а в – така да се каже – чисто каноничното ѝ (пред)определение спрямо установената традиция.

Колкото и да не искаме да смесваме политическото с религиозното, както и обратното, толкова и не можем. И това не е укоримо. Погледнато в исторически план, идеята за единството на държавната власт с църковната е съзнателно търсена. Така например още през VI век св. император Юстиниан Велики успешно налага тезата за отношението на Държавата с Църквата за постигане на съзвучие (*συμφωνία*) между тях. С течение на времето тази теза ту се засилва, ту и отслабва в зависимост от политическата ситуация във Византия. Не са малко случаите на остри колизии между тези институции, собствено между императора и архиепископа на Константинопол за налагане на надмощие. Така или иначе тезата за Държавата и Църквата (богословско изяснено от западните отци Августин и Тома Аквински) като в съзвучие остава сравнително устойчива, въпреки че с появата на модерната държава в следреволюционна Европа от средата на XIX век Църквата да придобива все по-церемониална роля и да загубва политическата си мощ. В прословутия Обществен договор, за който говори Жан-Жак Русо Църквата има номинално значение за конституирането на демокрацията, а Волтер пък не се свени да я заклейми като прекалено закостеняла институция, с чиито служители (висши духовници) е стигнала дотам, че на християнството да се гледало вече не като на спасителна религия, а като на средство за манипулиране на обществото в нейна полза. По-късно това твърдение за Църквата ще залепне отчетливо и в Манифеста на Маркс от 1848 г. за принципите на комунизма. С падането на тоталитарните режими в редица европейски държави Църквата не успява да възвърне своето влияние от онзи исторически момент, в който нейната институционална роля в политическия живот на Държавата като концепция е била безусловно императивна.

Християнството между религията и вярата в условията на секуларизма и глобализацията

Тенденциите на секуларизма в противовес на тезата за съзвучието между Държавата и Църквата стават неотменими в съвременните демократични конституции, включително и в българската. Църквата е почитана за значима институция с безспорен принос за културната идентификация и етническа принадлежност на обществата, но със значително оръзани правомощия за оказване на политическо влияние в държавното управление. И това се дължи на обстоятелството, че съвременните демокрации изискват държавите от новия свят да са светски и следователно идеологически необвързани, т.е. надконфесионални. Обратното вече е немислимо, защото подтиква към неизбежен политически сблъсък на цивилизации, за които надълго и нашироко говори Самюъл Хънтингтън.

Бихме (въз)приели това изискване за светската държава, но подобен сблъсък между ценностни системи на този вид държава и примерите за такива с конфесионална обвързаност днес е станал толкова ожесточен, че концепцията за Държавата (достатъчно е да си припомним думите на Платон) рискува да унищожи вярата в Църквата като очаквана надежда за идването на Царството на Отца и да я превърне в себично желание за доказване пред Кесаря (по смисъла на Марк 12:17). Днес в особено усилни времена се намира както Държавата в опазването си като чиста философска концепция, така и Църквата като общност, отдадена на Кръстната жертва от любов към Изкупителя. Обезпокоителното се състои в това, че човекът е изправен пред парадоксалния избор да вярва „секуларно“ (номинално) или пък да я „глобализира“ (абстрахира) от възможни идеологически спекулации. Несъмнено днешният „секуларно-глобализиран“ свят диктува съвсем нови правила на духовно поведение, от което следва на религията да се гледа

повече като на отдавна отминала действителност, допринесла за активизиране на процесите за цивилизоването на човечеството. Сега духовността се (съ)измерва не със степента на религиозна устременост, а с неистовото (при)добиване на материални облаги и алчно (пре)насищане с тях. За съжаление, трябва да признаем, това е болезнен факт.

Опитът като контрапункт на тържествуващата Църква във воинстващия свят

Българската православна църква не остава извън превратностите на времето. През тоталитарния период в страната тя е подчинена на политическата номенклатура, а голяма част от висшия ѝ клир е изцяло заставен да се съобрази с принципите на комунизма, които вече биват обособени в ясна тоталитарна идеология. В нея идеята за духовното е сведена до нещо отвлечено и недействително, а материалното за начало на всичко биващо. На това се основава и марксистката теория за материализма, в която Бог не само отсъства, а Го няма, Той не съществува. С такава безумна теория Църквата няма как да направи компромис. В резултат на това компроматите към нея от тоталитарната власт стават ожесточени и репресивни като въздействие над съзнанието на християните. Българската православна църква е заставена да се съобрази с господстващата тогава теория на материализма, което ѝ осигурява известно спокойствие. Тежките години на политически гнет за нашата Църква изисква умело лавиране и далновидно управление от страна на висшия клир и особено от нейния предстоятел.

Разсекретените архивни документи на бившата Държавна сигурност (ДС) сочат, че изборът на Ловчанския митрополит Максим през 1971 г. за Български патриарх е бил предрешен от комунистическата власт. Този факт сам по себе си породи смут в нашето общество, но също и даде основание за ясна равностметка пред какви трудни изпитания е бил изправен този български първоиерарх, за да съумее да съхрани поверената му Църква от физическо унищожение. Преодоляването на разкола в нашата Църква (1992-1998, окончателно през 2004 г.) беше в полза на канонично избрания за Български патриарх дядо Максим, както и за Синода, който по право той председателстваше. Патриаршеското му служение беше белязано отначало докрай с множество изпитания в годините на тоталитарен режим в страната, а непосредствено след демократичните промени през 1989 г. и с появата на т.нар. „Алтернативен синод“, оглавен от бившия Неврокопски митрополит Пимен и за когото архивите на ДС разкриват, че и той е бил с агентурно минало и че като Максим е бил основен претендент за поста Български патриарх. По ирония на съдбата последният завърнал се с покаяние в лоното на каноничната ни Българска православна църква след години на остра конфронтация с нейния Синод е „Софийският“ митрополит Инокентий, един от знаковите клирици на Алтернативния (наричан още и Пименов) синод. Това се случи само брени дни след кончината на патриарх Максим през 2012 г.

Мълчанието на патриарх Неофит като живот в опит на безмълвие пред Бога

Патриарх Неофит беше избран за глава на Българската православна църква неочаквано, макар неговата визия, което не бива да се подценява, и поведение да предполагат заемането му на този пост достойно. Интересен факт е, че при избора на заместник-председател на Св. Синод тогава той получи само един глас (такъв стана покойният Кирил Варненски и Великопреславски), но пък после беше избран за един от тримата достоизбираеми кандидати за патриаршеския престол (Неофит Русенски, Гавриил Ловчански и Галактион Старозагорски, бивш член на Алтернативния синод). На втория тур на патриаршеските избори, в съревнование с Гавриил, със значителна преднина от 90 гласа срещу 47 за другия кандидат, Неофит беше уставно избран и тържествено интронизиран за Български патриарх на 24 февруари 2013 г.

Първосветителското служение на патриарх Неофит също не беше подминато от изпитания, но чувството му за такт, както и умението да предразполага към диалогизира-

не на всеки един възникнал проблем, отнасящ се до критични моменти от дейността на нашата Църква, го предпазваше не само от заемане на крайни позиции, но и от подриване на неговия авторитет. С тези си качества той печелеше високо обществено доверие. При все че това беше характерно за него, няколкото заемани позиции на Св. Синод по оста „Кремъл-Константинопол“ извади на показ прокремълската ориентация на някои митрополити. Така например отказът от участие на Българската православна църква на Всеправославния събор в Крит през 2016 г. беше аргументиран със същата позиция, каквато е зела и Руската православна църква. Оказа се и че изготвеното писмо за отказ на нашата Църква от този Събор е дословен превод на същото като на Руската църква, което само по себе си постави под основателно съмнение дали Българската православна църква в действителност е самоуправляваща се (автокефална) или се явява автономна на Московската патриаршия. Това изуми не само нашето общество, но и Вселенския патриарх Вартоломей. Наред с това и незаеманата позиция на нашия Синод относно признаването на автокефалния статут на учредената през 2019 г. от Вселенската патриаршия Църква в Украйна показа непреодолимата му все още зависимост от едноличните решения на Руския патриарх Кирил. Собствено този въпрос засегна пряко и случаят през 2017 г. с искането на Македонската църква нашата да ѝ стане „Църква-майка“, за да може така да се задейства процедурата по вдигане на схизмата от нея и да се сдобие с томос за автокефалия от патриарх Вартоломей. Да отбележим, че нерешителните действия на Българската православна църква по това искане доведе дотам Македонската църква да не отстъпва от наименованието „Охридска архиепископия“ в титулатурата си, което е неприемливо от гледна точка на автентичното минало на Българската православна църква.

Руско-украинският военен конфликт също не беше отчетен от Синода ни като посегателство над украинския народ и териториална цялост на държавата им, нищо че дни преди кончината си патриарх Неофит да излезе с официално обръщение от 25 февруари 2024 г., в което осъжда военните действия на Русия в Украйна като недопустими, които освен че са православни, са и братски народи. Тъкмо такава позиция искаше да чуе нашето общество и политически елит. Но категорична позиция в тази посока Синодът не е изразил – все още се очаква.

Божията воля като съдба в неочаквания избор или в непредвидения обрат

Четвъртият Български патриарх беше избран в твърде напрегната политическа обстановка и вътрешна, и външна, и това закономерно се отрази върху подготовката за патриаршеския избор. По стечение на обстоятелствата юни месец се оказа изключително критичен (вододелен) за българската държавност и духовност. Състояха се четири подред избора – по два граждански (за национален парламент и европейски) и църковни (за митрополит и патриарх). От тях зависеше геополитическата ориентация на България и националната Църква.

Наистина, прав се оказа Пловдивският митрополит Николай в изявление от 2 юни по повод отказа му да бъде номиниран за патриаршеската надпревара, че и наум няма да ни дойде кой ще бъде избран. От гледна точка на Божията воля той е абсолютно прав, дори и при хипотезата на слино лобирание за някой митрополит, разбирано в смисъла на „тънките сметки“, Бог е този, Който определя и поставя. Архимандрит Никанор (Мишков) обаче публично потвърди една дълго ширеща се обществена мълва сред църковните среди, че Московската патриаршия продължава да кадрува в нашата и след рухването на комунизма у нас. Тя (пред)определя след засвидетелствана лоялност към нейната духовна власт „благонадеждните“ за заемане на високи църковни постове, особено бъдещи членове на Св. Синод (митрополити). Очевидно външната намеса още е валидна в управлението на Българската православна църква, съдейки по действията на някои от митрополитите, като сред тях и патриарх Даниил в битността му на Видински митрополит. Доказателство за това са някои негови изказвания, в

които защитава прокремълски опорки, като например, оправдаването на нуждата от „военна операция“ в Украйна, приемайки тезата на президента Путин, че тази територия (погледнато в исторически план от времето на имперска Русия при мегаломанията на Петър Велики, привведена в политиките на Путин) исконно принадлежи на Русия. И друга опорка, че Православната църква на Украйна – по убеждението на Московския патриарх Кирил – е проява на грубо погаване на каноните на Църквата, и следователно – това е противоканоничен акт на патриарх Вартоломей с неправомерната си намеса във вътрешно-църковното устройство на автокефална поместна Църква. В конкретния случай се визира самоуправлението на Руската църква и дебатът за каноничния статут на поместната Църква в Украйна въобще (без значение дали се отнася до автономната към Московската патриаршия или за новоучредената, която патриарх Вартоломей създаде).

По същество критиките към патриарх Вартоломей от страна на патриарх Кирил, които подкрепя и патриарх Даниил, са продиктувани от установената канонична традиция в Православната църква за каноничния статут на Вселенската патриаршия като „Първа сред равни“ (Primus inter pares), както и правото на апелация (да е последна инстанция) за останалите поместни Църкви, съгласно 9-и и 17-и канон на Халкидонския събор от 431 г. Московската патриаршия от десетилетия се противопоставя на произтичащите канонични правомощия на Вселенския патриарх (архиепископа на Константинопол) по силата на оглавяваната от него привилегирована с първенството си по чест „Първа катедра“ (Ex cathedra). Уместно е тук да приведа думите на патриарх Вартоломей от неговия заинтригуващ богословски труд, в който поднася на читателя специфични теми (приоритетно занимаващи по-подготвените в богословието на Църквата), които по достъпен начин, без да се изкушава да навлиза в полето на абстрактната мисъл. Една от тези теми е именно за ролята на Вселенската патриаршия въобще за Православието и за опазването на единството и съборността на Църквата (вж. девети член от Символа на вярата). За него тази древна патриаршия се явява не само висша катедра, понеже е първа по чест сред (между) останалите сестри-църкви, с които е в канонично и евхаристийно общение, но и въз основа на това, което и нито една от тях не трябва да оспорва – тя е и техен постоянен духовен център, разбиран не в управленски смисъл, а основно в контекста на първенството на нейното служение за всеправославно единство, от една страна, и от друга – във възможността за постигане на това единство да имат с кого като към висш авторитет да се допитат и съгласуват действията си в рамките на Православието като цяло („Среща с Тайнството. Съвременен поглед към Православието“, 2023 г.). Тези думи съпътстват цялото патриаршеско служение на Вартоломей.

Кой е новият патриарх – този, когото искахме или този, когото заслужихме

Митрополит Даниил Видински застава на позицията на Московската патриаршия спрямо новата Украинска църква, определяйки я също за „разколническа“, и като епархийски владика открито призова в Окръжно писмо от 3 ноември 2022 г. до клира и миряните от неговата епархия да не зачитат новоучредената Църква за канонична. От този призив обаче Св. Синод се разграничи. Митрополит Даниил се противопостави и на схващането на каноничното тълкувание относно достойнството на Вселенския патриарх като „Първ сред равни“ в контекста на правото за апелация към него, от което произтича и едно друго канонично право – да е „първ без равни“. И тук не става дума за някаква църковна игра на думи, а за предоставена възможност на Първия сред (между) равни да наложи своето Първенство, но само и единствено в случаите, когато Църквата по места, т.е. поместните такива, биват изправени пред изпитания, които биха застрашили съществуването им като канонично призната църковна институция (опасност от изпадане в разкол или схизма) или се отклонят от утвърденото учение на Църквата чрез отменяне, изменение или добавяне на нови догматически вероопределения, противни на формулираните и приети от всичките

седем Събора на Църквата (изпадане в ерес). В това се състои разбирането на ролята на Вселенската патриаршия. Когато обстоятелствата налагат, тя е в правото си императивно да се намеси в дейността на поместните Църкви, но не като „сред“, а като „без равни“ спрямо тях. Отгук идва и правото ѝ да свиква Всеправославни събори.

През последните години в нашите църковни среди упорито се артикулират вижданията на Руската църква за ролята на Вселенската патриаршия, в които действията ѝ се определят за богопротивни и изменящи духа на Православието. Извънклерикалната доктрина (съотнася политиките на патриарх Вартоломей към идеите на неолиберализма, което впрочем се валидира като твърдение и в поведението на част от клира на Българската православна църква. Митрополит Даниил, както споменах, е открит противник на Вселенската патриаршия: той не зачита първенството ѝ като на „сред (между) равни“, а още по-малко и намесата ѝ като на „без равни“. Няма защо да се крие това от официалната му биография. Сега ситуацията е коренно различна за него и вече като глава на Българската православна църква, той трябва да полага особени грижи за

Светското име на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Даниил е Атанас Трендафилов Николов. Той е роден на 2 март 1972 г. в Смолян. Завършва основно и средно образование в родния си град.

През 1996 г. записва и учи Английска филология в СУ „Св. Климент Охридски“, а на следващата година пренасочва образованието си в Богословския факултет при същия университет. През 1997 г. е приет като послушник в Хаджидимовския манастир „Св. вмчк Георги“ под духовното ръководство на приснопамятния Неврокопски митрополит Натанаил. На 7 август 1999 г. е постриган от него в монашество, а на следващия ден е ръкоположен за йеродякон.

През 2002 г. завършва Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. На 21 юли 2004 г. е изпратен на послушание в Роженския манастир „Рождество Богородично“. На 27 ноември същата година е ръкоположен от епархийския му архиерей за йеромонах. На 1 юни 2006 г. е възведен в архимандритско достойнство.

По решение на Св. Синод на 20 януари 2008 г. е хиротонисан за епископ с титлата Драговитийски в ПКСХП „Св. Александър Невски“ и назначен за викарий на Неврокопския митрополит. Такъв остава до 15 юни 2010 г., когато по молба на митрополита на САЩ, Канада и Австралия Йосиф е назначен за негов викарий, която длъжност изпълнява до 4 февруари 2018 г., когато е канонично избран за Видински митрополит от Св. Синод.

След кончината на Българския патриарх Неофит, на 30 юни 2024 г. е проведен Патриаршески избирателен църковен събор, на който Видинският митрополит Даниил е избран за Български патриарх и Софийски митрополит. В същия ден той е интронизиран на Патриаршеския престол в ПКСХП „Св. Александър Невски“.

БПЦ-БП

Нито една част от изданието не може да бъде разпространявана или препечатвана без изричното писмено позволение на редакцията. Редакцията не се ангажира с правото на лично мнение, изразено от авторите.

Екипът на „Вяра и Дело“ търси съмишленици и подкрепа! Всеки желаещ може да помогне по най-удачния за него начин: писане на статии, репортажи, пътеписи, преводи, разпространение на бюлетина и др.

За повече информация: dompro@abv.bg, 088 9289387.

Може да четете напълно безплатно броевете на „Вяра и Дело“ в интернет – <https://hristianstvo.bg/вяра-и-дело>

опазване на единството в самата нея, като недопуска сред клира и народа разделение на „кирилофили“ и „вартоломеофили“, това на първо място, и на второ – съборното ѝ общение с останалите поместни Църкви. Присъствието на патриарх Вартоломей на избора и интронизацията на новия Български патриарх, което за първи път се случва в живота на нашата Църква, е знак не само на уважение към Първия по чест първоиерарх, но и свидетелство за историческата роля на Вселенската патриаршия в националната ни история: нашата Църква е нейна първородна дъщеря, въздигната като автономна Архиепископия през 865/70 г., и първата провъзгласена за Патриаршия през 870 г., след числото на т.нар. установена през VI век „Пентархия“ (самостоятелни катедри на Рим, Константинопол, Александрия, Антиохия и Йерусалим). Смятам, че на патриарх Даниил ще му се наложи да се съобрази с този исторически факт за Българската православна църква.

Митрополит Даниил беше избран за патриарх с 69 гласа, а другият отишъл на втори тур кандидат – митрополит Григорий Врачански, получи 66. Излезе, че три бюлетини бяха невалидни и те се оказаха решаващи в полза на най-малко очаквания да заеме тази първосветителска длъжност. Види се, че тези резултати бяха неочаквани и за патриаршеските избиратели, и за самите митрополити, които предполагаха, че ще са в полза на митрополит Григорий, да не говорим и за обществото ни (миряните). Явно, че „тънките сметки“ не се получиха, защото – нека отново кажа – Бог посочи този, когото всички ние заслужаваме. Да, нямаше еуфорично оповестяване на новия патриарх, подобно на предишния с „Той е... неговото име е... Не-офит!“, но нали тъкмо и в мълчанието Бог разкрива Своята воля, че дори и по този начин назидава и вразумява, за да ни накара да останем уединени в безмълвие с Него?!

На 52-годишна възраст митрополит Даниил се възкачи на патриаршеския престол. Млад, но опитен в монашеския си подвиг. Вартоломей пък с една година по-млад от него стана Вселенски патриарх през 1991 г. Даниил го очаква дълго служение като патриарх, което по всичко изглежда ще протече в усиления времена на физическо и духовно противопоставяне не само в национален, но и в световен план. Дано съумее благодатно да водителства поверената му Църква и Божия народ и да го направи наследник на Царството на Отца.

Монашеството поставя човека пред избора да се отдаде изцяло на Бога, като изгуби себе си, за да се намери в Него. Патриарх Даниил направи този житейски избор и остана в мълчание, но жребият на съдбата го определи да наруши мълчанието си и с ясен глас да призове към изпитване на вяра, очакване на надежда и любов към Бога и ближните. А ние, чедата на Българската православна църква, чувайки това, ще му повярваме, ще се надяваме и ще го обичаме!

Д-р Благовест Върбаков

Д-р Благовест Върбаков завършва Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2007 г. и докторира пак там през 2012 г. Завършва и Академията на МВР през 2019 г. със специализация в областта на противодействието на религиозния тероризъм. Член на Съюза на учениците в България от 2010 г. и е лауреат на приза „Млад учен“ на СУБ за 2011 г. През с.г. е награден с почетната грамота на Ректора на СУ за постигнати високи научни постижения. Преподавател е в СУ, Академията на МВР и УАСГ.

храм „Св. вмчк Георги“
9650 Каварна, ул. „Г. С. Раковски“ 2

Основател на енорийския бюлетин: **о. Василий Яков**
Идея за възстановяване на изданието, съставител и издател:
Атанас Димитров – АтаДим, редактор: д-р Ивана Радонова,
предпечатна подготовка: ВД

ISSN 2535 – 0455